

Bokanmälningar

Jaime Behar:

Trade and Employment in Mexico

Jaime Behar analyserar i sin avhandling *Trade and Employment in Mexico* (Almqvist & Wiksell International, Stockholm 1989) sambandet mellan handel och sysselsättning i Mexico. Han genomför först analysen för Mexico som helhet, men eftersom han menar att det ibland kan vara tveklöst att analysera handelspolitikens effekter på nationell nivå genomför han i stort sett samma analys för regionen Nuevo Leon. Han diskuterar dessutom den urbana arbetsmarknadens funktions sätt, eller mera specifikt absorption av arbetskraft i Monterrey.

Utvecklingen i Mexico under 1960- och 1970-talen karakteriserades av snabb tillväxt och industrialisering samt av en stark expansion av exporten av olja. Därefter har dock ekonomin drabbats av stora problem. Utlandsskulden har vuxit till mycket stora tal. Inledningsvis analyseras med hjälp av en enkel dekomponeringsmodell vilka faktorer som ligger bakom ökningen av utlandsskulden. Det visas att ökningen av räntenivån under andra halvan av 1970-talet hade en mycket stor effekt på utlandsskuldens storlek. De beräkningar som görs i kapitlet får betraktas som räkneexempel som kan ge en viss känsla för storleksordningar. I många fall är de dock problematiskt partiella.

I ett kapitel visas att det finns en positiv korrelation mellan produktionsmönster och handelsmönster, vilket knappast är förvånande. Författaren hävdar att Mexicos importsubstitution ännu inte är slutförd. Naturligtvis kan man gå längre på denna väg, men jag vill ifrågasätta om det är optimalt. Det förefaller mig som om

det skulle vara mera förnuftigt att specialisera sig i enlighet med sina komparativa fördelar och därefter byta varor på världsmarknaden.

Skillnader i tillväxt

Författaren ställer vidare frågan hur man skall förklara skillnader i tillväxt mellan olika exportkategorier. Det hävdas att inhemsk efterfrågeutveckling är nödvändig för teknisk utveckling, vilken i sin tur ger exporttillväxt. Genom enkla regressionsmenar Behar att han finner stöd för denna hypotes. En slutsats som dras är att den inhemska efterfrågan på tillverkningsindustrins produkter bör hållas uppe genom tullar. Man kan ifrågasätta dessa resultat på flera grunder. Dels finns inga variabler i analysen som kontrollerar för var man ytterst har sina komparativa fördelar, så man får ingen uppfattning om hur handelsmönstret skulle sett ut utan tullarna. Dessutom leder höga tullar till en övervärderad valuta, vilket hämmar hela exportindustrin. Tullar leder också till en inoptimal resursallokering, vilket minskar tillväxten. Behar har inte övertygat mig om att det är förnuftigt att söka bevara ett omfattande tullskydd för den mexikanska industrin för att få till stånd ytterligare importsubstitution.

En ekonomisk modell används för exportbestämning. Denna ger till resultat att priselasticiteten för exportutbudet är ganska hög. Vidare genomförs en dekomponering av tillverkningsindustrins exportutveckling. Det visas att förlust i konkurrenskraft lett till en långsam exportutveckling, medan man haft en varu- och ländersammansättning som stimulerat exporten.

Sysselsättningen i tillverkningsindustrin sägs ha vuxit långsamt på grund av

snabb produktivitetstillväxt och en koncentration till kapitalintensiv industri. Behar hävdar att den traditionella Heckscher-Ohlinteorin predicerar att Mexico bör ha en koncentration till arbetsintensiv industri, medan exporten i själva verket domineras av produkter från den kapitalintensiva industrin. Behar presenterar i stället en teknologisk adaptationsmodell. Han hävdar att modern industri utvecklas bättre än traditionell och att den teknologiska statusen avgör exportframgångarna.

De skattningar av exportens varusammansättning som genomförs i kapitlet baseras på en intuitiv generalisering av den enkla $2 \times 2 \times 2$ -modellen. Det förfarande som använts har kritiserats i litteraturen under senare år av speciellt Leamer [1984]. Heckscher-Ohlins teori verkar för övrigt få ett relativt gott stöd i de resultat som denne fått för Mexico. Nyare handelsteori à la Helpman och Krugman [1986] skulle eventuellt kunna ge stöd för en mera interventionistisk handelspolitik om man rätt kan identifiera de strategiska sektorerna. Risker är dock uppenbara, speciellt i ett land som Mexico, att argumenten används av olika intressegrupper för att främja deras särintressen. Jag tror därför trots allt att det finns ganska goda skäl för den traditionella kritiken av importsstitutionspolitiken.

Input-output-analys används för att beräkna sysselsättningseffekterna av exporttillväxt. Det visas bland annat att exporten bara genererar 4,7 procent av sysselsättningen i industrisektorn. Det påpekas här att produktivetsvinsterna har minskat sysselsättningsökningen, men man kan ju å andra sidan fråga sig vad som hänt med produktionsutvecklingen om produktiviteten i stället stagnerat. Man skulle också kunna hävda att exporten har en indirekt sysselsättningseffekt genom att den leder till exportinkomster, som minskar risken för makroekonomisk åstramning på grund av betalningsbalansproblem.

Regional studie

I del två av avhandlingen genomförs en regional studie av Nuevo Leon-regionen i

Mexico. Den analys som genomförts på nationella nivå upprepas här på regional nivå. För att kunna göra detta har författaren byggt upp en regional input-output-matris för regionen, vilket har krävt en mycket stor arbetsinsats.

Med hjälp av den regionala input-outputmodellen genomförs en analys av sambandet mellan export från regionen och sysselsättning. Av tillverkningsindustrins produktion är 54 procent beroende av export från regionen, men enbart 4 procent av export utanför Mexico. Genomgående är resultaten mycket lika de som fås i den nationella analysen. Tillverkningsindustrins export till utlandet ger ett litet bidrag till sysselsättningen.

Vidare diskuteras arbetsmarknadens funktionssätt. Författaren är kritisk mot såväl enkla neoklassiska modeller som dualistiska ansatser. Han hävdar att de lönerelationer som finns avspeglar faktorer, som är svåra att eliminera. De är alltså inte en konsekvens av till exempel handelspolitiken. Diskussionen är ganska intressant, men kapitlet har inte så mycket med övriga delar av studien att göra.

Slutsatser

I slutkapitlet sammanfattar författaren sina slutsatser. Han hävdar att Mexico inte har komparativa fördelar i att exportera arbetsintensiva varor, utan i export av högteknologiska varor. Detta är möjligt men knappast övertygande visat. Det mönster för varuexporten som existerar kan vara ett resultat av politiken snarare än av underliggande komparativa fördelar.

Det hävdas vidare att det inte finns stöd för att tullar har negativa effekter på exporten. Det sistnämnda är lite svårt att få att gå ihop med författarens resultat att Mexico har förlorat marknadsandelar på grund av försämrad konkurrenskraft, och att exportutbudet är mycket priselastiskt. Höga tullar är en del i en politik med en övervärderad vaxelkurs, som gör att exportörer får mindre betalt i inhemsk valuta och alltså exporterar avsevärt mindre när priselasticiteten är hög.

Sammanfattningsvis kan man säga att

avhandlingen representerar en imponerande arbetsinsats. Den ger en stor mängd detaljerad information om tillverkningsindustrins handel och dennas betydelse för sysselsättningen i Mexico. Man kan dock rikta kritik mot att en del slutsatser inte är tillräckligt underbyggda. Personligen är jag till exempel inte beredd att förkasta den traditionella handelsteorin och den gängse kritiken av importsubstitutionspolitiken på basis av den analys som Behar presenterar. Det är dock viktigt att denna diskuteras kritiskt och att andra förklaringar prövas. Behar har gett ett bidrag till denna diskussion.

Docent ARNE BIGSTEN
Nationalekonomiska institutionen
Göteborgs universitet

Referenser

- Helpman, E & Krugman, P R, [1986], *Market Structure and Foreign Trade. Increasing Returns, Imperfect Competition and the International Economy*. The MIT Press, Cambridge, Mass.
- Leamer, E E, [1984], *Sources of International Comparative Advantage. Theory and Evidence*. The MIT Press, Cambridge, Mass.